

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตกุ้งที่สำคัญของโลก ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ร่วมกับ จีน เอกวาดอร์ เวียดนาม โดยประเทศไทยนั้นมีพื้นที่ในการเลี้ยงกุ้งประมาณ 5 แสนไร่ โดยไทยส่งออกกุ้งไปในตลาดหลัก คือ ญี่ปุ่น และ สหรัฐอเมริกา ซึ่งข้อมูลจาก FAO ชี้ให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกกุ้งอันดับที่ 1 ของโลก และในปี 2544 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งเป็นอันดับที่ 4 ในมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และยังสามารถครองส่วนแบ่งตลาดโลกได้มาก โดยตลาดส่งออกของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 (ดังตารางที่ 1) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากุ้งเป็นสินค้าที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในด้านการสร้างรายได้ และการสร้างงาน การเพิ่มมูลค่าผลผลิตและการส่งออก ดังจะเห็นได้จากการนำกุ้งไปแปรรูปเป็นกุ้งสดแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อส่งออกไปจำหน่ายนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ (กันตนา จิตตั้งสมบุญ, 2545: 11)

ซึ่งหลังจากการที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน จากแบบตรึงราคาเงิน เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float Currency) ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เนื่องมาจากการประสบกับภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนอย่างไม่ได้คาดการณ์ไว้ ก่อให้เกิดความผันผวนของค่าเงินบาทอย่างมาก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจการค้าต่างประเทศ รวมไปถึงภาคการส่งออก และนำเข้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เช่นหากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทไทยกับดอลลาร์สหรัฐมีค่าเพิ่มสูงขึ้น หมายความว่าค่าเงินบาทมีค่าอ่อนลง ดังนั้น สินค้าไทยในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐมีค่าถูกลงทำให้ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ในการผลิตและส่งออกสินค้านั้นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สามารถส่งออกสินค้าชนิดนั้นได้เพิ่มสูงขึ้น

จากความสำคัญของการส่งออกกุ้ง ซึ่งนำมาซึ่งรายได้ ในรูปเงินตราต่างประเทศอย่างมาก และการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทยที่มีต่อการส่งออกกุ้งว่ามีความสัมพันธ์ในลักษณะใด

ตาราง 1.1 แสดงตลาดการส่งออกกุ้งที่สำคัญของไทย

	มูลค่า : ล้าน USD			สัดส่วน : ร้อยละ		
	2543	2544	2545	2543	2544	2545
	(ม.ค.- ต.ค.)			(ม.ค.-ต.ค.)		
1. สหรัฐอเมริกา	1,328.89	1,131.08	716.03	53.31	51.68	52.56
2. ญี่ปุ่น	486.18	483.35	334.04	19.5	22.09	24.52
3. แคนาดา	100.14	103.46	79.84	4.02	4.73	5.86
4. สิงคโปร์	194.69	121.42	69.28	7.81	5.55	5.09
5. ออสเตรเลีย	58.81	54.12	31.34	2.36	2.47	2.3
6. เกาหลีใต้	37.69	38.8	28.88	1.51	1.77	2.12
7. ไต้หวัน	53.68	46.39	27.39	2.15	2.12	2.01
8. ฮองกง	43.83	34.26	14.72	1.76	1.57	1.08
9. เกาหลีเหนือ	9.49	17.51	11.51	0.38	0.8	0.84
10. จีน	47.1	32.46	9.72	1.89	1.48	0.71
รวม 10 ประเทศ	2,360.49	2,063.04	1,322.75	94.69	94.27	97.09
อื่นๆ	132.28	125.46	39.61	5.31	5.73	2.91

หมายเหตุ อื่นๆ : ครอบคลุม 94 ประเทศ

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก (2546 : ออนไลน์)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของความผันผวนของค่าเงินบาทที่มีต่อการส่งออกกุ้งของไทย

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนภายใต้นโยบายค่าเงินบาทลอยตัวที่มีต่อการส่งออกกุ้งของไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. นำเอาผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนนโยบายที่มีประสิทธิภาพต่อการส่งออกกุ้งได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ภายใต้นโยบายค่าเงินบาทลอยตัวของประเทศไทย ซึ่งได้ทำการศึกษาระณีส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลลักษณะเชิงอนุกรมเวลา (Time Series) รายเดือนตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2540 จนถึงเดือนธันวาคม 2546

1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากศูนย์ข้อมูลReuters, ธนาคารแห่งประเทศไทย, กรมเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, กรมศุลกากร รวมถึงเอกสารจากหอสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved